

IGNACY KRASICKI

3.02.1735—14.03.1801

-
- Ignacy Błażej Franciszek Krasicki herbu Rogala (ur. 3 lutego 1735 w Dubiecku, zm. 14 marca 1801 w Berlinie) – biskup warmiński od 1767, arcybiskup gnieźnieński od 1795, książę sambijski, hrabia Świętego Cesarstwa Rzymskiego, prezydent Trybunału Głównego Koronnego w Lublinie w 1765, proboszcz przemyski, kustosz kapituły katedralnej lwowskiej w 1765 roku, poeta, prozaik, publicysta i encyklopedysta, kawaler maltański zaszczycony Krzyżem Devotionis, mianowany biskupem tytularnym Verinopolis w 1766 roku.

-
- Jeden z głównych przedstawicieli polskiego oświecenia. Nazywany „księciem poetów polskich”.
 - Jako biskup warmiński (stąd pseudonim X.B.W. – książę biskup warmiński) z rozmachem urządził swoje rezydencje w Lidzbarku Warmińskim i Smolajnach. Z racji pełnionej funkcji zasiadał w Senacie Rzeczypospolitej.
 - W roku 1781 wydał nakładem drukarni Michała Grölla w Warszawie 2-tomowy *Zbiór potrzebniejszych wiadomości*, trzecią po *Inventores rerum* Jan Protasowicza i *Nowych Atenach* polską encyklopedię powszechną. Jest również autorem dzieła uznawanego za pierwszą polską powieść (*Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*). Tworzył głównie bajki, satyry i poematy heroikomiczne.

ŻYCIORYS

- Ignacy Krasicki urodził się w Dubiecku nad Sanem (województwo ruskie) w zubożałej rodzinie magnackiej posiadającej tytuł hrabiów Świętego Cesarstwa Rzymskiego. Był skoligacony z rodziną Potockich oraz Sapiehów. Był najstarszym synem Jana Bożego Krasickiego, kasztelana chełmskiego i senatora Rzeczypospolitej oraz stolniczanki Anny *de domo* Starzechowskiej. Miał dwie starsze siostry i czterech braci. Wychowywał się początkowo w domu rodzinnym, potem u matki chrzestnej, Teofili z Wapowskich Podoskiej oraz u ciotki, Anny Sapieżyny z Krasickich.
- Starannie wykształcony, wraz z dwoma braćmi obrał stan duchowny za sprawą rodziców, później pisał o wybranej drodze życia: „Szedłem dla grosza i dla chwały Bożej”. W latach 1743–1750 Krasicki uczył się w kolegium jezuitów we Lwowie. 1 maja 1751 r. wstąpił do seminarium duchownego Ks. Misjonarzy przy kościele św. Krzyża w Warszawie. Przed 8 lipca 1751 r. przyjął niższe święcenia duchowne. 2 lutego 1759 r. przyjął sakrament święceń z rąk Wacława Hieronima Sierakowskiego – biskupa przemyskiego. Został kanonikiem kijowskim, a 3 lata później kanonikiem katedry przemyskiej i objął probostwo katedralne.

-
- Jako młody ksiądz spędził dwa lata (1759–1761) na studiach w Rzymie. Zamieszkał w Hospicjum polskim przy kościele św. Stanisława, gdzie pełnił funkcję prowizora opiekującego się tamtejszym archiwum. Po powrocie został w roku 1763 sekretarzem prymasa Władysława Aleksandra Łubieńskiego i zaprzyjaźnił się z młodym Poniatowskim – przyszłym królem. Swą twórczością Krasicki opromieniał panowanie przyjaciela Stanisława Augusta Poniatowskiego, jednak nie propagował bezpośrednio programu politycznego króla.
 - W grudniu 1764 roku kapituła archidiecezji lwowskiej wybrała Krasickiego kustoszem katedralnym. Rok później otrzymał probostwo infułackie w Kodniu. Został także prezydentem Trybunału Małopolskiego. Od roku 1766 był kanonikiem, a później koadiutorem biskupa warmińskiego.

-
- Od panowania Stanisława Augusta rozpoczęła się kariera duchowna Krasickiego. Kapelan królewski otrzymał rychło w grudniu 1766 roku biskupstwo warmińskie, tytuł ksiązęcy, godność senatora Rzeczypospolitej. Pod koniec życia został arcybiskupem gnieźnieńskim. Był współorganizatorem i często uczestnikiem tzw. obiadów czwartkowych.

-
- Biskupstwo warmińskie dawało mu wysokie miejsce w hierarchii społecznej oraz uzasadnione poczucie niezależności. Jednak nie okazało się ono cichą przystanią. Kapituła przyjęła swego zwierzchnika chłodno w obawie przed zmianami. Równocześnie nasilały się prowokacje i napór Prus zmierzających do zagarnięcia Warmii w ramach rozbioru Polski. Krasicki protestował publicznie przeciw obcej interwencji. Chciał też uchronić Warmię przed wojną domową. Po utracie niezawisłości nie złożył Fryderykowi II homagium.

- Wśród jego podróży obok wyjazdu do Paryża w czasie konfederacji barskiej, częstymi staną się teraz wyjazdy do Berlina, Poczdamu, Sanssouci na wezwanie Fryderyka II, z którym się zaprzyjaźnił. Wraz z całą diecezją warmińską był po I rozbiore poddany pruskiemu. Stwarzało to sytuację trudną dla poety – biskupa, który zaprzyjaźniony z królem Polski był zmuszony do towarzyskich i administracyjnych kontaktów z królem Prus. Był członkiem komisji pełnomocnej lwowskiej, powołanej w 1790 roku dla układów z Leopoldem II Habsburgiem. Był członkiem konfederacji Sejmu Czteroletniego. Po III rozbiore Polski papież Pius VI skierował do niego 16 grudnia 1795 r. brewe, nakazując mu wpajać w naród polski *obowiązek wierności, posłuszeństwa i miłości panom i królom.*

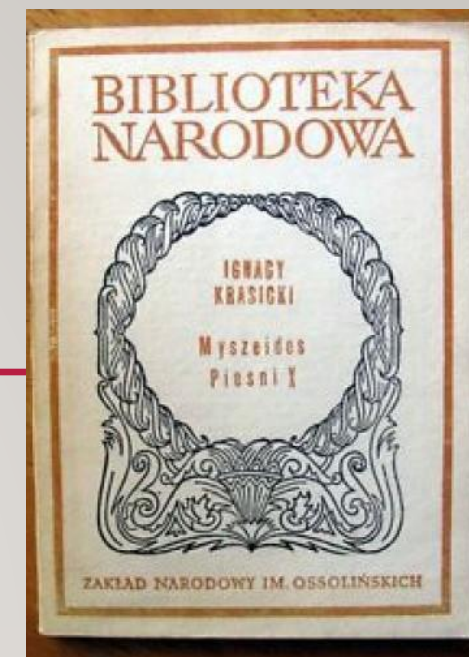
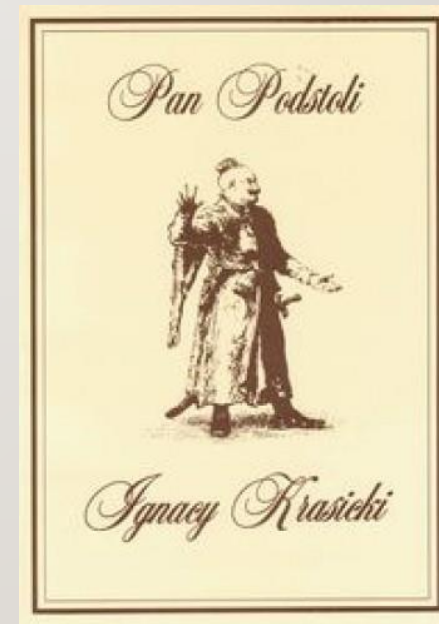
LITERATURA

- Pod pseudonimem Michał Mowiński wydał również komedie "Solenizant, Statysta i Łgarz". Wywodził się ze zubożałej rodziny magnackiej. W 1751 za namową rodziców - i podobnie jak jego dwaj bracia - wstępuje do seminarium duchownego w Warszawie, w 1759 otrzymuje święcenia kapłańskie, po czym udaje się na dwuletnie studia do Rzymu. Po powrocie do kraju sprawował funkcję sekretarza prymasa Władysława Łubieńskiego - co było tym bardziej znaczące, że w czasie bezkrólewia prymas sprawował funkcję tzw. interrexa, czyli pełnił niektóre obowiązki monarchy. Potem Krasicki został kapelanem królewskim Stanisława Augusta Poniatowskiego, a z czasem monarcha obdarzył go m.in. Orderem Orła Białego. W 1765 wraz z Franciszkiem Bohomolcem i przy współpracy króla Krasicki zakłada czasopismo "Monitor", wychodzące do roku 1785, krytyczne wobec pozostałości kultury czasów saskich.

-
- Za początek kariery literackiej Ignacego Krasickiego wypada uznać rok 1775. Wówczas przedstawił on na tzw. obiadach czwartkowych, wydawanych przez Stanisława Augusta Poniatowskiego dla ludzi kultury, fragmenty poematu heroikomicznego "Myszeidos". Spośród nich największą popularność zdobyła strofa śpiewana jako "Hymn do miłości ojczyzny", przez pewien czas pełniąca funkcję nieoficjalnego hymnu Polski.

-
- Krasickiego wypada uznać za przedstawiciela nurtu klasycznego w poezji. Świadczy o tym fakt, że książę biskup warmiński z zasady wybierał gatunki literackie mogące wylegitymować się starożytnym rodowodem - bajkę, satyrę, poemat heroikomiczny (to jest parodię poematu epickiego), czy wreszcie formę tak egzotyczną, jak dialogi zmarłych, w latach 1798-1799 wydawane w czasopiśmie "Co tydzień". Wyjątkiem od tego trendu wydają się próby wykorzystania nowego gatunku literackiego - powieści ("Mikołaja Doświadczyńskiego Przypadki" – 1776, oraz "Pan Podstoli" – 1778-1784). Mieszczą się one jednak w klasycznym rozumieniu literatury jako rodzaju wypowiedzi, który powinien zachowywać równowagę między dostarczaniem przyjemności estetycznej, wzbudzaniem uczuć oraz pouczaniem.

- Największe natężenie aktywności pisarskiej Ignacego Krasickiego datuje się na lata 1775-1780. W 1775 wychodzi "Myszeida", rok później powieść "Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki", pierwsza część "Pana Podstolego" oraz anonimowo wydana "Monachomachia" - w 1778. Rok 1779 to wydanie "Satyr" oraz zbioru "Bajki i przypowieści".

-
- Styl Krasickiego wyróżnia się klarowną składnią, która w swoich czasach musiała zwracać uwagę tym większą, że czytelnicy mieli jeszcze w pamięci zupełnie inny wzorzec estetyczny, typowy dla odchodzącej epoki baroku. Klarowność ta sprawia, że nawet w dłuższych utworach w rodzaju satyr łatwo można wyodrębnić fragmenty mogące z powodzeniem pełnić funkcję aforyzmów. Zarówno w "Satyrach", jak i w "Bajkach" poeta często sięgał do dialogu, niekiedy finezyjnie przeplatając dłuższe i krótsze wypowiedzi. W ten sposób Krasicki, mimo że uprawiał twórczość z założenia moralizatorską, nie musiał za każdym razem wyrażać swojej opinii wprost, co mogłoby wprowadzić wrażenie pewnej monotonii.

-
- Dla dzisiejszego czytelnika twórczość Ignacego Krasickiego może sprawiać wrażenie nieco obcej, głównie ze względu na jej moralizatorskie podłoże. Broni się ona jednak za pomocą ironii, niekiedy zaskakująco nowoczesnej. Nie można również zapominać o wkładzie poety w rozwój kultury polskiego oświecenia, czy o wprowadzeniu do naszej literatury utopii (wyspa Nipu w "Mikołaja Doświadczyńskiego przypadkach"). A w roku 2008 reaktywowane pismo "Co Tydzień" można kupić m.in. w Mysłowicach.

RODZINA

JAN BOŻY KRASICKI

- Jan Boży Krasicki herbu Rogala – kasztelan chełmski, senator Rzeczypospolitej, właściciel dóbr Bachórze, Dubiecka, Malina, ojciec Ignacego Krasickiego - polskiego poety, pisarza i publicysty oświeceniowego.

ANNA STARZECHOWSKA

- Anna Starzechowska - matka Ignacego Krasickiego.

FRANCISZEK KSAWERY KRASICKI

- Franciszek Ksawery Krasicki z Siecina herbu Rogala – generał, powstaniec kościuszkowski, napoleoński, naczelnik powstania antyaustriackiego w ziemi sanockiej, obrońca zamku w Sanoku w 1809, prezes Komitetu Patriotycznego, powstaniec listopadowy, dziedzic zamku w Lesku

BRYGIDA KRASICKA

Siostra Ignacego Krasickiego

MARIANNA KRASICKA

- Siostra Ignacego Krasickiego

ANTONI KRASICKI

- Kazimierz Antoni Bazyli Krasicki herbu Rogala – hrabia, właściciel dóbr, poseł Stanów Galicyjskich oraz członek Izby Panów austriackiej Rady Państwa, działacz gospodarczy.

MARCIN KRASICKI

- Marcin Krasicki herbu Rogala – wojewoda podolski w latach 1630-1631, kasztelan lwowski w latach 1618-1630, krajczy królowej w 1606, starosta przemyski w latach 1616-1631, bolimowski w 1596 roku, lubomelski w 1599 roku.

KAROL KRASICKI

- Karol Aleksander Krasicki herbu Rogala – rotmistrz królewski, kasztelan chełmski, hrabia Świętego Cesarstwa Rzymskiego. Właściciel dóbr Dubiecko, Rokietnica, Tuligłowy. Odziedziczył również księstwo koszyrskie, dawną dzielnicę książąt Sanguszków Koszyrskich. Syn Adama Władysława i Izabeli z Jeło Malińskich

KONIEC
